

Коротунова А. Г.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Особливості використання методів розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності підприємств

Зовнішньоекономічна діяльність є прибутковим видом діяльності для української економіки, але дуже ризиковим. Від правильного вибору покупців і продавців залежать швидкість і гарантія оплати, розмір витрат, пов'язаних зі здійсненням розрахунків, запобігання збитків. Проблеми вибору ефективних форм і методів організації розрахунків за експортно-імпортними операціями здебільшого відокремлено, а оцінка впливу методів платежів і форм розрахунків на фінансовий стан господарюючих суб'єктів при здійсненні експортно-імпортних операцій не були предметом наукових досліджень. Актуальність дослідження зазначеної проблеми зумовлена тим, що її успішне вирішення позитивно вплине на загальний фінансовий стан українських господарюючих суб'єктів і їх подальший успіх на міжнародному ринку.

Напрями зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання досить розгалужені, найбільш поширеними з них є експортно-імпортні операції. Ефективність експортно-імпортної діяльності залежить практично від всіх фактори дестабілізації: змін правової бази, митних правил, ліцензування, квотування, кон'юнктури ринку та коливаннями валютного курсу, транспортних тарифів тощо.

Міжнародні розрахункові операції провадяться за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності між державами, суб'єктами господарювання, іншими юридичними особами та громадянами, які перебувають на території різних країн [1-4]. Міжнародні розрахунки на відміну від внутрішніх регулюються не тільки національними нормативними і законодавчими актами, а ще й міжнародними законами, банківськими правилами. Головна особливість міжнародних розрахунків полягає у тому, що вони здійснюються в різних валютах. [1]. З одного боку, на їх ефективність впливає динаміка валютних курсів, з іншого – нормальне функціонування міжнародних товарно-грошових відносин досягається лише за умови вільного обміну національної валюти на валюту інших країн, безперешкодного руху грошей. Таким чином, найефективніше включення тієї чи іншої країни в міжнародний поділ праці та міжнародні валютні розрахунки можливе тільки на основі конвертованої валюти [2].

Проведення платежів в іноземних валютах також зумовлює використання різних форм міжнародних розрахунків.

У міжнародній практиці використовується широка система грошових і негрошових форм розрахунків. Зокрема, розрізняють такі форми міжнародних

грошових розрахунків, як акредитив, інкасо, банківський переказ, розрахунки за допомогою чеків, векселів, розрахунки по відкритому рахунку тощо.

Серед усіх видів розрахунків в Україні найбільш поширеними є авансові платежі, банківський переказ, акредитив та інкасо. Розвиток вексельної форми розрахунків відбувається дуже повільно, що зумовлено наявністю значної кількості ускладнень в оподаткуванні вексельних операцій.

Найбільш безпечний спосіб платежу для експортера — отримання повної оплати авансом перед відвантаженням товару. В цьому випадку експортер не має ризику відмови іноземного покупця від платежу за товари, що вже доставлені або мають бути відвантажені. Одночасно він може бути небезпечним для імпортера, оскільки є ризик невиконання зобов'язань постачальником [4].

Українські підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, використовують документарну форму акредитиву під час розрахунків за імпортними операціями з розвинутими країнами Західної Європи, Північної Америки, Японією. Це пов'язано з тим, що ці регіони враховують підвищений ризик України в політичній та економічній сферах і низьку платоспроможність українських партнерів. Під час експортних розрахунків із країнами третього світу українські компанії та банки також використовують акредитиви, зважаючи на низьку платоспроможність таких країн-партнерів. Акредитивна форма розрахунків є достатньо дорогою порівняно з іншими міжнародними розрахунками, наприклад інкасо та переказами.

Отже, застосування документарних переказів вітчизняними підприємствами під час здійснення експортно-імпортних операцій дозволить значно мінімізувати комерційні та фінансові ризики при відносно дешевій вартості такої форми розрахунків. Для ефективного існування українському банківському сектору необхідно вдосконалювати систему міжнародних розрахунків, спираючись на сучасні тенденції.

Список використаних джерел:

1. Боднар О. А. Мельник О. І. Запровадження фінансових інновацій у вітчизняній банківській практиці. *Modern Economics*. 2018. № 8. С. 102-111.
2. Шуба Т. П., Колосовська О. Д., Оніщенко В. С. Мінімізація ризиків при веденні зовнішньоекономічної діяльності українськими підприємствами. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20.
3. Тюріна Н. М., Карвацка Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 408 с.
4. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. Б. С. Івасів, Л. М. Прийдун, В. Я. Рудан. Тернопіль : Вектор, 2013. 572 с.
5. Руденко Л. В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках : посібник. К. : Видавничий центр "Академія", 2012. 376 с.

Науковий керівник: **Боднар О. А.**,
канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна